

Operativt mål 11 - Spårbarhet ägg

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Nedan finner du stödmaterial till operativt mål 11 – spårbarhet ägg. Stödet innehåller information och frågor som är bra att ställa vid kontroll av att målet är uppfyllt.

Om målet

Operativt mål 11 – Spårbarhet ägg - NKP-webben

Rapportering av målet

Målet ska rapporteras enligt anvisningarna till myndighetsrapporteringen.

Myndighetsrapportering (välj det aktuella året i vänstermenyn)

Det innebär att rapportering av målet ska ske mot rapporteringspunkt P48 och mot nedanstående lagstiftningspunkter.

H01 - Allmänna bestämmelser om spårbarhet

H02 - Specificerade spårbarhetskrav för livsmedel av animaliskt ursprung_(gäller ej butik)

H09 - Journalföring och märkning med producentkod för ägg

E6 - Ägg från höns av arten *Gallus gallus*

B01 - Allmänna krav och skyldigheter

Länsstyrelsernas rapportering av målet ska ske mot följande rapporteringspunkter.

18.1 Spårbarhet – dokumentation (Animaliechecklistan punkt 20)

21.3 Direktleverans av små mängder primärprodukter (Äggchecklistan punkt Ä4)

17.7 Information – uppfylls märknings- och informationskraven i speciallagstiftning (Äggchecklistan punkt Ä5)

20.4 Spårbarhet ägg (operativt mål 11) (Äggchecklistan punkt Ä6)

Om kontroll av spårbarhet ägg

Livsmedelslagstiftningens syfte är att konsumenter inte ska bli vilseledda och till lika konkurrensförhållanden på marknaden. Svenska ägg och vissa typer av produktionsmetoder skapar mervärde för konsumenten. Därför finns det ekonomiska incitament för bedrägliga eller vilseledande förfaranden när det gäller uppgiften om svenskt ursprung och annan information om ägg och produktionsmetoder.

Bedrägliga eller vilseledande förfaranden sker i hela den jordbruksbaserade livsmedelskedjan. Behöriga kontrollmyndigheter behöver därför utföra kontroll av spårbarhet och verifiering av livsmedelsinformation med lämplig regelbundenhet hos samtliga aktörer som ingår i kedjan för ägg.

Vad ska kontrolleras

Anläggningar som omfattas av målet är samtliga anläggningar som producerar eller släpper ut svenska ägg med skal på marknaden och som är producerade av höns av arten *Gallus gallus*. Det innefattar samtliga aktörer som omfattas av kraven för registrering och/eller godkännande, till exempel detaljhandelsföretag, transportörer, uppsamlare, förpackningscentraler och primärproducenter.

- Artikel 8 och artikel 18 i förordning (EG) nr 178/2002
- Förandeförordning (EU) nr 931/2011
- Artikel 8 i förordning (EU) nr 1169/2011

- Förordning (EU) 2023/2465
- Förordning (EU) 2023/2466
- Del VI i bilaga VII till förordning (EU) nr 1308/2013
- 3-6 §§ i LIVSFS 2024:4
- 53-57 §§ i LIVSFS 2005:20

Hos äggproducent – direktförsäljning till konsument

Kontrollera att det är producentens egna ägg och att de säljs direkt till konsument.

På förpackningscentral

Kontrollera ägg som paketeras och säljs i större enheter på pall eller i lådor/kartonger utan att konsumentförpackas i mindre enheter. Fokusera på ägg som levereras till grossist på något av ovanstående sätt samt ägg som levereras direkt till butik för lösviktsförsäljning.

I butik (detaljhandel)

Kontrollera partier med ägg som saluförs i lösvikt.

Hos grossist

Kontrollera partier med ägg som säljs på pall eller i lådor/kartonger där äggen inte är konsumentförpackade i mindre enheter. Vid vidareförsäljning och leverans till detaljhandel eller annan grossist får dessa partier inte delas upp.

Kontrollera också att informationen från förpackningscentralen inte ändras.

Se bland annat artikel 17 i förordning (EU) nr 2023/2465.

Förberedelse och utförande

Börja med att gå igenom lagstiftningen och den information som finns länkad under rubriken "Mer stöd" nedan.

Du kan hitta identifieringsnummer för värphönsbesättningar (det nummer som ingår i producentkoden som stämplas på äggen) här: värphönsregistret. Observera att du måste logga in på Livstecknet för att komma åt det.

Hos äggproducent

Producenten ska löpande dokumentera antalet fjäderfän som hålls för äggproduktion, den totala mängden producerade ägg och den mängd ägg som har levererats direkt till konsument.

Se 57 § i LIVSFS 2005:20.

Producenten ska löpande dokumentera

1. antalet fjäderfän som hålls för äggproduktion,
2. den totala mängden producerade ägg, samt
3. mängden ägg som har levererats direkt till konsumenter och datum för leveransen.

Vid försäljning av ägg direkt till konsument ska producenten upplysa konsumenten om äggens bäst före-datum. Se 56 § i LIVSFS 2005:20.

Kontrollera att producenter som överlåter små mängder ägg direkt till slutkonsumenter, gör det inom 28 dagar från värpning. Se avsnitt X, kapitel I, punkt 3 i bilaga III till förordning (EG) nr 853/2004 och Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/2258.

På förpackningscentral

Kontrollera att ägg märks med rätt uppgift om produktionssystem genom att granska producentens uppgifter på pallkorten. Verifiera att producenten är registrerad för det produktionssystem som anges. Kontrollera att föreskriven information följer med vid försäljning till detaljhandeln där avsikten är att äggen ska säljas i lösvikt.

Se bland annat artikel 11 i förordning (EU) 2023/2465.

Kontrollera system för framstämpling enligt 28-dagarsregeln.

Se avsnitt X, kapitel I, punkt 3 i bilaga III till förordning (EG) nr 853/2004

I butik (detaljhandel)

Kontrollera den information som finns i anslutning till ägg som saluförs i lös vikt. Denna information verifieras sedan genom att kontrollera leverantörssedel/faktura för det inköpta partiet.

Se bland annat artikel 14 i förordning (EU) 2023/2465.

Hos grossist

Kontrollera att partier av ägg inte delas upp i mindre enheter eftersom det då krävs godkännande som förpackningscentral. Kontrollera äggens spårbarhet och uppgifter om datum för äggens hållbarhet. Verifiera uppgifterna genom att kontrollera de dokument som medföljer partiet från förpackningscentralen.

Se bland annat artikel 3 i förordning (EU) 2023/2466.

Frågor som kan vara till hjälp

Kontrollen kan läggas upp på olika sätt men här är ett förslag på frågor som kan vara till hjälp.

Hos äggproducent

1. Vilken eller vilka produktionsmetoder finns på anläggningen? Jämför 3.2 och 3.3 i checklistan Handelsnormer ägg.
2. Hur stor är besättningen med respektive produktionsmetod? Använd informationen för att ta ställning till om antal ägg som levereras stämmer överens med antal djur i besättningen.
3. Står antal sålda ägg (alternativt vikt för sålda ägg) från respektive produktionsmetod i rimlig proportion till antal höns och antal värpta ägg? Se checklista Handelsnormer ägg kontrollpunkt 3.5 b.

Kom ihåg samtliga försäljningsvägar (till förpackningscentral, livsmedelsindustri och eller direkt till konsument).

4. Är uppgifterna i journalföringen uppdelad per produktionsmetod?

När du gör din rimlighetsbedömning, tänk på att skadade ägg (knäckägg) blir animaliska biprodukter (ABP).

5. Hålls ägg från olika produktionsmetoder åtskilda? Jämför länsstyrelsens checklista Handelsnormer ägg kontrollpunkt 3.5 a.

Hur ser det ut i verkligheten? Titta på hur det ser ut i verkligheten och inte bara i dokumentationen.

6. Stämmer produktionsmetoden överens med märkningen som följer med äggen till konsument/transportör/packeri? Jämför 3 § LIVSFS 2024:4 och checklista Handelsnormer ägg kontrollpunkt 3.2b.

Vid direktförsäljning av ägg på gården:

- Kontrollera att det är producentens egna ägg. Se 57 § i LIVSFS 2005:20. Producenten ska dokumentera löpande.

På förpackningscentral

1. Hur överförs information till nästa led för partier med ägg som säljs på pall eller i lådor/kartonger där äggen inte är konsumentförpackade i mindre enheter (följesedel/faktura eller på annat sätt)?
2. Innehåller överlämnad information samtliga föreskrivna uppgifter för att rätt och tillräcklig information ska kunna lämnas i nästa led?
3. Är den angivna produktionsformen godkänd/registrerad av behörig myndighet?

Verifiera informationen på ett antal pallar som är färdiga för leverans. Kontrollera ett antal tidigare distribuerade sändningar om det inte finns några aktuella partier för distribution. Verifiera uppgifterna genom att kontrollera företagets journalföring och att inkommande äggleveranser från producent är korrekt

märkta (jämför eventuellt med hönsregistret).

I butik i detaljhandelsledet

1. Presenteras föreskriven information om äggen i anslutning till där äggen saluförs?
2. Lämnas information om samtliga föreskrivna uppgifter?
3. Kan underlag för verifiering av uppgifterna lämnas av butiken exempelvis genom faktura/följesedel?
4. Finns spårbarhet bakåt till grossist eller förpackningscentral som verifierar att äggen har paketerats på en godkänd förpackningscentral?

Hos grossist

1. Finns spårbarhet framåt för ägg som har sålts i lösvikt som säkerställer att inköpta partier inte har delats upp i mindre enheter innan de distribueras?
2. Är grossistens uppgifter om äggens hållbarhet korrekta när de distribueras? Verifiera uppgifterna genom att kontrollera partiets dokument från förpackningscentralen.

Vid misstanke om att äggen är gamla eller inte verkar vara av klass A ska beslut om saluförbud fattas. Beslut om saluförbud ska fattas även vad gäller hela partier med ägg som saknar stämpel. Viktigt att tänka på är att primärproducentens direktförsäljning endast får ske direkt till konsument från primärproduktionsplatsen och inte till detaljhandeln, vilket innebär att ostämplade ägg inte får finnas i detaljhandelsledet.

Hur gör jag om avvikelser konstateras

Om större partier med ägg delas upp i mindre partier hos grossist ska beslut om förbud att bedriva verksamhet som omfattas av krav på godkännande fattas.

Om spårbarhet inte kan visas bör livsmedlet inte släppas ut på marknaden. Spårbarhet kan inte fabriceras i efterhand.

Om det under kontrollen visar sig att uppgifterna inte kan styrkas bör kontrollmyndigheten förbjuda att de aktuella äggen släpps ut på marknaden. Om kontrollmyndigheten misstänker att äggen kommer att släppas ut på marknaden trots förbud bör beslut om omhändertagande och destruktions fattas.

Om det visar sig att tidigare led inte skickat med korrekt dokumentation, kontakta behörig kontrollmyndighet för det avsändande företaget.

Omhändertagande

Mer stöd

Ägg - försäljning (livsmedelsverket.se)

Ägg - Kontrollwiki

Försäljning av små mängder (livsmedelsverket.se)

Hur ska ägg märkas (livsmedelsverket.se)

Livsmedelsverkets faktablad, märkning av ägg.

Senast uppdaterad 13 november 2024 Ansvarig grupp ROR_LH